

Snak på livet løs

- *Inspiration til samtaler om livet før døden*

Stine Buje, 'Turbine' 2015

Anmeldt af Hanne Gullestrup

'Når vi er i underskud, har vi ikke kræfter til at være lige så støttende og nærværende, som vi godt kunne tænke os. (...) I den sidste tid med de nærmeste, havde man hverken energi til at stoppe op og tænke på, hvad man skulle have talt om, eller energi til at overveje, hvordan man kunne få taget hul på samtalerne. Derfor endte de svære samtaler langt nede på prioriteringslisten. Efterfølgende fortrød de, at de ikke havde gjort mere for at være tættere på deres nærmeste i den sidste tid.'

Dette citat fra bogens s. 17 rummer i en nøddeskal, hvad bogens mission er. Når ens kære er død efter lang tids sygdom og altopslugende omsorgs- og plejenærvær, er det for sent at indhente den del af nærværet, der kunne handle om kærligheden og samhørigheden, dét der betød noget i relationen og som den pårørende skal bruge i sin sorgproces for at komme godt videre.

Det 'svære' ved at åbne sådanne samtaler er forskelligt for pårørende til pårørende. Nogen evner ikke at skiftet fra rengøring efter diarré til 'meningen med livet'. Andre oplever tabuer omkring spørgsmål, man egentligt altid gerne har villet stille, men ikke har kunne finde åbning til. Atter andre har brug for at få ryddet op i gamle konflikter og misforståelser, så der er gjort rent bord, før den ene part forlader livet.

Pointen er: 'Gør det alligevel!' Du vil ikke fortryde det. Tværtimod vil du blive beriget på måder, du aldrig havde turdet drømme om. Tag teten før den døende bliver så svækket, at han/hun ikke længere kan samle tankerne og deltage meningsfuldt i samtalen. Gør det nu!

Og så rummer bogen i øvrigt 14 forskellige helt konkrete forslag til, hvordan man tager hul på de nære/svære samtaler. Min påstand er, at enhver vil kunne bruge mindst ét af forslagene, men sandsynligvis dem alle sammen, til at tage hul på samtalerne på en måde som er givende for begge parter. Der er eksempler til sengekanten, fx at interviewe den døende, kigge i fotoalbums sammen, tage fotos og optage videoer. Og der er eksempler, der kræver mere deltagelse af den døende som fx at tage en wellness dag, et weekendophold, spise middag ol.

Supplerende har Stine Buje udarbejdet '75 spørgsmål om det vigtige i livet', med lækker designede kort i en lækker lille æske, som snildt kan ligge i håndtasken og viske: Gør det nu!

Det er værdifuldt at have så konkret et materiale at gå til, hvorfor bog og kort egner sig til såvel pårørende, der står midt i det, som til at ligge fremme i opholdsstuer på hospicer, plejehjem og andre steder med terminale borgere. Ligesom det også vil være god træning for velfærdsmedarbejdere under uddannelse, som har brug for at lære at tale om døden og lignende tabuiserede emner.

Så: Snak på livet løs!